

GLASILO KATOLIŠKE AKCIJE ZA KAMNIŠKO IN MORAVŠKO DEKANIJO

NAŠ LIST IZDAJA MISIJONIŠČE V GROBLJAH, P. DOMŽALE. — UREJUJE IN ZASTOPA IZDAJATELJA ALOJZIJ POHAR C. M., DOMŽALE-GROBLJE. — TISKA MISIJONSKA TISKARNA, DOMŽALE - GROBLJE. ZA TISKARNO JANKO STRNAD, DOMŽALE. — IZHAJA MESEČNO. POSAMEZNA ŠTEVILKA STANE 1 DIN, CELOLETNA NAROČNINA 12 DIN. INSERATI PO DOGOVORU. ROKOPISI SE REDNO NE VRAČAJO.

Častimo Marijo!

Kaj je Marijino češčenje?

Verjemite ali ne, res pa je, da je lažje to besedo izreči in zapisati kakor pa jasno povedati, kaj vse ta beseda obsega.

Marijino češčenje je ljubezen do Marije. Kdor pa hoče Marijo prav ljubiti, naj se prizadeva tudi Marijo prav spoznati.

Učimo se spoznati Marijo ob vodstvu sv. pisma, kakor nam jo kaže Nazaret, v žaru devištva in materinstva, kakor jo Betlehem odkriva v brezmejnem siromaštvu in vendar v brezmejni sreči. Egipt je moral občudovati njeno neomajno vero sredi teme poganstva, galilejska Kana je dokaz njenega usmiljenja do bližnjega, golgotske višave so strme gledale njeno junaštvo in vdanost v voljo Najvišjega in Jeruzalem jo je poznal kot pomočnico in svetovalko prvih vernikov in zlasti apostolov.

Spoznavajmo Marijo ob vodstvu Cerkve, ko nas z njo seznanja z njenimi številnimi prazniki in z njej določenimi in posvečenimi svetimi časi (maj, oktober, advent). — Marijini prazniki naj bodo leto za letom predmet naše posebne pozornosti, njihova vsebina in njihov pomen in namen predmet vse naše ljubezni do Marije.

Od časa do časa se skušajmo seznaniti z vsem, kar so o tej najsvežejši ženi zapisali cerkveni pisatelji (sv. Alfonz, sv. Bernard), kaj povedo o njej cerkvene pesmi, kako nam jo predstavljajo umetniki: slikarji, kiparji. Knjige o Materi božji (Marija v zarji slave) nam ne smejo biti nepoznana stvar.

Iz spoznanja ne bo treba dosti korakov do prave, čiste in lepe ljubezni do Marije. In ta ljubezen bo našla svoj izraz v neštevilnih molitvah, s katerimi se sv. Cerkev obrača do nje, v res srčni pobožnosti bomo odkrivali njej svojo vdanost in svoje zaupanje. Marijina pesem bo odmev ljubezni, ki jo imajo verna srca do Gospodove Matere. Če boste dobili ljudi, ki se dajo prositi za Marijino pesem ali če še naprošeni neradi pojo Marijine pesmi, vedite, da so taki ljudje še daleč daleč zadaj na potu Marijinega češčenja. Komaj prvi prvem koraku.

Naj pritaknem semkaj, kar se mi je primerilo nekdaž na Šmarni gori. Oznanjene sem imel pete litanije, pa pevcev ni bilo nikjer. Že sem se odpravljaj pred oltar, kar stopi v zakristijo popolnoma tuje dekcle z vprašanjem: »Ali bodo pete litanije?« Odgovor: »Ne morejo biti; pevcev ni od nikoder.« Pa pravi tisto dekcle: »Nekaj deklet nas je zunaj; rade bi pele, če vam je prav.« Kako se je moj odgovor glasil, lahko uganete. »Dobro! Bomo pa peli!«

Šel sem pred oltar in pričeli smo peti. Ne bom rekel, da smo tako zapeli, da bi smeli stopiti v vsako koncertno dvorano, rekel pa bom, da smo peli tako, da je iz vsake besede dihala ljubezen do petja in morebiti še bolj ljubezen do Marije.

Še bi vam lahko govoril o ljubezni do Marije. Nisem vam še povedal besede o obiskovanju Marijinih božjih potov. Vprašujete, kje je ostala beseda o lepšanju Marijinih oltarjev in kapelic po naših krajih. Kje je še beseda o premišljevanju njenih kreposti, kje?

Nekaj navodil sem vam že dal za ljubezen do Marije. Nekaj. A še ne vseh. Vsega vam niti povedati ne morem. Saj sami veste: ljubezen je iznajdljiva.

Samo še eno vprašanje: Kako pa mi ljubimo Marijo?

Z ljubeznijo do Marije je pač tako, kakor je zapisal globokoumni sv. Tomaž Akvinski o sv. Rešnjem Telesu: »Kar le moreš, pevaj hvalo, vedno hvališ — pa tudi ljubiš — jo premalo.« Z našo ljubeznijo je tako, kakor z odgovorom na našo znano slovensko pesem:

Dete revno, dete malo,
kdaj mi bodeš poplačalo
vse, kar zate skrbna mati
mogla sem in bom prestati?

Nobena država doslej še ni kovala takega denarja, s katerim bi bilo mogoče poplačati materino ljubezen. In prav tako nam na svetu nikdar ne bo mogoče Marije prav in popolnoma in zadostno ljubiti. Ona je pač božja Mati in ne samo naša.

Kaj pa, če bi radi tehle besedi kdo rekel: »Če je pa tako, potem se ne bom prizadeval, da bi Marijo ljubil in častil. Če ne morem doseči popolnosti, potem je bolj prav, še ničesar ne storim.«

Beseda, stoj! Jezik, molči! Pero, prenehaj!

Takih ljudi med nami ne sme biti!

Eno v Kristusu!

Dva človeka si nista povsem enaka. Vsak je svojevrstna osebnost. Različne so zadeve in potrebe časnega življenja. Toda nas katoličane tesno veže in trdno spaja v eno duhovno celoto isti razodeti nauk in isti nadnaravni smoter: na zemlji že izpolnjevati božjo voljo, z molitvijo in krepostnim življenjem poveličevati Boga, neskončno veličastnega, ki bo v veliki večnosti naše preveliko plačilo.

Veže in družijo nas nauk Kristusov. Po mišljenju smo tedaj eno v Kristusu. Naša skrb bodi, da bomo radi poslušali ali brali božjo besedo ter z veseljem premišljevali zveličavne resnice! Kristusove besede ne bodo prešle!

Deležni smo v sveti Cerkvi sredstev posvečevanja, studentev milosti: svetih zakramentov. Po svetem krstu smo postali udje sv. Cerkve, po njem smo eno v Kristusu, njegovo skrivnostno ali mistično telo.

Pri svetem obhajilu zauživamo nadnaravno hrano: presveta Evharistija nam deli duhovno moč. Živega Kristusa prejemamo, zakritega pod preprosto podobo. V najtesnejšo zvezo stopamo z Najvišjim!

Po sv. obhajilu smo deležni prekrasnih žarkov božje lepote in ljubezni... Presveta Evharistija je vez duhovne edinosti. Po njej smo v posebni meri eno v Kristusu. O da bi se vsak čas dobro zavedali teh ljubeznivih resnic! O da bi mi katoličani te resnice dosledno upoštevali v vsakdanjem življenju in medsebojnem obhajevanju: udje našega umrljivega telesa se med seboj podpirajo in so si v pomoč in korist, takisto in še bolj bi se morali složno in vzajemno podpirati med seboj vsi katoličani kot udje Kristusovega skrivnostnega telesa!

Mimo znamenj in kapelic

Kjerkoli hodiš po naši ljubi in lepi domači zemlji, povsod te ob potih in cestah pozdravlja nebroj križev, znamenj in kapelic. Mimo čisto preprostih hodiš, skoro bi rekel okornih, pa prideš tudi do takih, da kar obstaneš in občuduješ njihovo lepoto in prikupljivost. Mimo starih hodiš, častljivost starosti gleda iz njih in svojo zgodovino imajo za seboj, in spet dobiš nekaj čisto novih, morebiti starih še le nekaj let. Mimo takih hodiš, ki te molče prosijo poprave ali odstranitve, nič več se ne morejo držati pokonci in so lastnikom v sramoto, pa spet mimo takih, ki še krepko kljubujejo nevihtam, vetrovom in viharjem.

Skoro preveč je vsega tega drobiža. Ali kako bi rekel, da bi bilo prav.

Nekatera taka znamenja so vredna, da jih ohranimo. Stojte na lepem kraju, starodavna so in mnogo zgodovine imajo za seboj. Spominjam vas na tako zvana kužna znamenja. Saj jih poznate. Ali pa kapelice ob potih k romarskim cerkvam. Kar je danes turistom markacija potov, to so bile nekdanje te kapelice pobožnim vernikom. Pot so jim kazale, molče so jim govorile, da hodijo po pravem potu, da niso zašli, da niso zgrešili svojega cilja.

Vsega negovanja bi bile potrebne v vsaki župniji tiste štiri kapelice, ki so namenjene za blagoslov na praznik presv. Rešnjega Telesa. Ker so namenjene za izredno službo, naj bi bile tudi deležne izrednih skrbi in pozornosti ne samo enkrat v letu, ampak tudi med letom. Zakaj čast komur čast! Najbolje bi bilo, če bi bile te štiri kapelice povsod zidane, pa tudi za njihovo vzdrževanje bi bilo treba posebne pažnje. Ali je pri vas tako? In če ni, ali bo?

Obstanka vredne so tudi vaške kapelice. Cela vas jih je sezidala, cela vas jih oskrbuje in krasi s cvetjem in se ob posebnih prilikah tudi ob njih zbira. Naj bi le vedno ostale žarišče pobožnosti in lepote, domačinom v čast, tujcem v spodbudo.

Kakšno besedo naj pa zapišem o tistih siromašnih križih, ki čakajo in komaj čakajo prvega viharja, potem pa o kapelicah, ki napol podrte, okrušene in zapuščene gledajo po človeku, ki bi se jih usmilil. V sramoto so lastnikom in celim vasem. Bolje bi bilo, da bi jih ne bilo. Toraj **dostojno popraviti ali pa odstraniti**. Ali kdo naj jih popravlja? Gospodar, čigar last so, jih morda, noče. Vaški fantje ali dekleta, prosvetna društva, Marijina družba ali tretji red imajo tu primerne polje, kjer se lahko udejstvujejo. Z gospodarjem bi stopili v dogovor za dovoljenje in za nadaljno ohranjanje, potem bi se stvar že kako

uredila in izpeljala. Najbolje bi bilo tak dogovor vpisati v pričo domačega dušnega pastirja. Tudi morebitna nesoglasja glede popravil naj bi se reševala pred domačo cerkveno gospodo. Nikdar pa ne pred sodiščem!!

Še par besed tistim, ki bi si hoteli morebiti zidati **nove kapelice** ali postavljati **nove križe**. Navadno taki ljudje začno delati po svoji glavi, z nikomur se ne posvetujejo. V glavo si vtepejo, da morajo nekaj postaviti ali na račun zaobljube ali na račun sanj ali kakorsibodi, poiščejo si človeka, da jim napravi nekaj kapelici podobnega in drugega, da jim stene za nizko ceno malo zamaže, pa je kapelica tukaj. S križi je podobno. Zato pa vidimo na njih včasih take podobe . . . bolje bo da molčim, kakor da zapišem semkaj svojo misel. Prehuda bi bila.

Kdor hoče kaj novega napravljati, naj na vsak način stopi **do domačega župnika** in naj z njim obravnava svojo zadevo: ali je kapelica potrebna, kje naj bi stala, kakšna bi bila, koga naj bi predstavljala glavna podoba. Zlasti pa je važno vprašanje, kdo bi za kapelico skrbel, kdo jo bo vzdrževal. Ali naj vsakokratni gospodar prevzame to breme, ali se bo naložila v hranilnici za to potrebna vsota, ali z milodari. Zadnje je najmanj priporočljivo. Kjer so pa ljudje toliko dobri, da po svojih močeh prispevajo, naj pa tisti denar, ki se nabere, gre v hranilnico, ob času potrebe pa naj se po potrebi porabi. Nikdar pa naj tisti denar ne gre v domačo blagajno.

Ko so ti dogovori končani in tudi zapisani ter podpisani, potem je še le treba iti na delo. Treba je poiskati primeren načrt, da bo stavba res nekaj lepega, treba je poskrbeti čedne slike ali kipe, da bodo okolici v kras, ne pa v strah in pomilovanje. Tudi tu je sporazum z domačim dušnim pastirjem vedno na mestu.

Tako zgrajeno kapelico bo vsak duhovnik rad blagoslovil. Kjer pa ljudje ravnaajo po svoji trmi in narede nekaj, kar ni ne tič ne miš, pride pa kaj lahko do navzkrižja med dušnim pastirjem in med lastnikom takih stavb. Taka navzkrižja pa niso nikdar prijetna, če bi bila včasih tudi potrebna.

Nikdar pa ne smejo take kapelice ali taki križi biti v škodo domači župni cerkvi. Kaj rado se namreč primeri, da lastniki takihle kapelic nočejo za župno cerkev ničesar prispevati, češ mi imamo s svojo kapelico dosti stroškov. Župna cerkev je središče vsega javnega bogoslužja v župniji, je last vseh župljanov in vsi so dolžni skrbeti za njeno dostojno lepoto. Križi in kapelice so pa bolj izraz zasebne vneme in pobožnosti in če

bi morali biti v kvar domači župni cerkvi, bi bilo boljše, da jih ni.

Vse za lepoto naše zemlje in za večjo božjo čast!

L.

*

Spoštuj hišo božjo!

(Nadaljevanje.)

To je bila res lepa podoba: Sveti Duh, početnik sv. Evharistije, plava nad oltarjem.

Leta 1215 pa je lateranski cerkveni zbor določil, da mora biti Najsvetejše skrbno zaprto. Zato so začeli zidati nekake omarice, bodisi da so v steno vdolbli omarico ali da so sezidali poleg stene na evangeljski strani omarico.

Tridentski cerkveni zbor (1545 do 1563) pa tvori mejnik v zgodovini tabernaklja. Na tem zboru je bilo namreč določeno, da mora stati tabernakelj na oltarju in sicer v neposredni zvezi z oltarjem. Od tedaj je oltar prestol Najsvetejšega.

Tako se je torej razvijal tabernakelj v teku časa, dokler ni dobil sedanje oblike in mesta na oltarju. Tabernakelj je torej oni del oltarja, v katerem se hrani Najsvetejše, in mora biti zato temu primerno opremljen. Po zdaj veljavnih predpisih mora biti tesno zvezan z oltarjem. Glede snovi, iz katere je, ni nič določnega predpisano; lahko je lesen, kovinast ali kamenit. Zunaj je navadno lepo okrašen, znotraj pa pozlačen ali prevlečen s svilo. Če je tabernakelj lesen, mora biti prevlečen z belo svilo. Tla tabernaklja pa morajo biti pokrita s korporalom. (Korporal je povosčen platnen prt, na katerem med sv. mašo stoji kelih in sv. hostija). Tabernakelj se mora dobro zapreti. Nad njim je navadno še nekaka streha ali baldahin. Tudi je tabernakelj tako prirejen, da se more nanj postaviti Najsvetejše.

Na tabernaklju ne sme biti nobene drugega predmeta kot križ ali podoba Kristusova. Torej ne sme biti nikake slike, še manj pa cvetlice, tudi ostanki svetnikov ne smejo biti na njem. V tabernaklju pa se smejo hraniti samo take posode, v katerih se nahaja sv. Rešnje Telo; to so monštranca, ciborij in kustodija.

Monštranca (beseda je latinska in pride od »monstro«, pokažem). Včasih se sliši mesto monštranca ostenzorij, in pomeni isto kot monštranca. Monštranca služi v to, da se Najsvetejše pokaže vernikom nezakrito in da se izpostavlja v molitev, da se nosi v procesiji in da se z njim daje blagoslov. Mislim, da mi ni treba dalje opisovati ker jo vsakdo že pozna. Tisti del monštrance, v katerem je vložena sveta hostija, se imenuje lunica in je navadno iz zlata. Ker pa se več-

krat pripeti, da tatovi izropajo tabernakelj, se v nekaterih cerkvah čez noč sveta hostija ne hrani v monstranci, ampak v majhni preprosti kovinasti škatljici, ki se imenuje kustodija (latinsko custodie — čuvati, varovati). Poleg monštranca in kustodije se hrani v tabernaklju ciborij (lat. cibus — jed, ciborium — čaša). V ciboriju se hranijo sv. hostije za obhajilo vernikov. Ciborij se loči od keliha v tem, da ima pokrov, in če so v njem sv. hostije, mora biti pogrntjen z belim plaščkom, ki se imenuje velum. Monštranca in ciborij sta le posvečena in ne kakor kelih maziljena s sv. oljem. Oba se smeta hraniti v tabernaklju samo kadar so v njih sv. hostije, če pa je ciborij ali monštranca prazna, se ne sme hraniti v tabernaklju.

Zdaj je predpis, da mora pred vsakim tabernakljem, v katerem se hrani Najsvetejše, goreti luč, tako zvana večna luč. Kot gorivo se uporablja pri večni luči olje ali vosek. Večna luč je kakor nekak večni molivec in

častivec sv. Reš. Telesa, ki v imenu cerkvene občine moli Najsvetejše. Želja sv. Cerkve in bolj liturgično je, da se sveče za sv. mašo prižigajo od večne luči.

Po zdaj veljavnih predpisih se sv. Rešnjje Telo lahko hrani v vsaki javni cerkvi, pri kateri je vsaj en duhovnik in v kateri se vsaj vsak teden daruje sv. maša. Sv. hostije pa se morajo vsaj vsakih 14 dni zmenjati. S škofovim dovoljenjem se lahko hrani sv. Rešnjje Telo tudi v kapelah bolnišnic, raznih zavodov in ustanov. V zasebnih kapelah pa se lahko hrani samo z dovoljenjem sv. stolice. V cerkvi sme biti tabernakelj z Najsvetejšim samo na enem oltarju; na katerem je, se spozna po večni luči. Najsvetejše je na najčastnejšem mestu, v župnih cerkvah je to glavni oltar, v samostanskih cerkvah je tabernakelj z Najsvetejšim na onem oltarju, pred katerim se navadno moli brevir v koru, prav tako v škofijskih cerkvah, vendar je tu navadno v posebni kapeli.

ktet, Mapril in Feliks, Agatonika, Zotik, Mavrus, Fabricijan, Filibert, Gunifort, muč.

23. Torek (21. dan po mlaju): Filip Benicij spozn.; Kvirijak, Maksim, Arhelaj, Restitut, Donat, Valerijan, Fruktuoza, Klavdij, Asterij, Neon, Donvina in Teonila, Timotej, Apolinarij, Minervus, Eleazar, Lupus, mučenci; Cahej, Teona, Viktor, Flavijan, Sidonij, škofje.

24. Sreda (22. dan po mlaju): Jernej, ap.; Ptolomej, Roman, Tacijan, Jurij, Avrea, Evtihij, muč.; Avdeon, šk.; Patricij, opat.

25. Četrtek (23. dan po mlaju): Ludovik, kralj; Evzebij, Poncijan, Vincencij, Peregrin, Nemezij, Lucila, Genezij, Julijan, Magin, mučenci; Geruncij, Mena, Gregorij, šk.; Patricija, devica.

26. Petek (24. dan po mlaju): Cefirin, papež, Irenej, Abundij, Sekund, Aleksander, Simplicij, Konstancij, Viktorijan, Hadrijan, Viktor, mučenci; Rufin, Feliks, Rajmund Nonat, škofje; Roza Limanska, devica.

27. Sobota (25. dan po mlaju): Jožef Kalasanc, sp.; Ruf, Rufus, Karpofor, Marcellin, Maneja, Janez, Serapijon, Peter, Evtalija, Antuza, mučenci; Narnus, Cezarij, Siagri, Janez, Licerij, škofje; Pemon, pušč.; Marjeta, vdova.

28. Nedelja (26. dan po mlaju): 15. pob. Evangelij: Jezus obudi mladeniča v Naimu. — Avguštin, šk. in c. uč.; Hermet, Julijan, Pelagij, Fortunat, Kajus, Antez, mučenci; Aleksander, Vivijan, škofa; Mojzes Etijopec, puščavnik.

29. Ponedeljek (27. dan po mlaju): Obglavljenje sv. Janeza Krstnika. — Sabina, Kandida, Hipatij, Andrej, mučenci; Evtimij, Adelfus, Moderik, sp.; Sebus, kralj; Bazila, Sabina, dev.

30. Torek (28. dan po mlaju): Roza Limanska, devica; Feliks, Gaudencija, muč.; Bononij, opat; Pamahij, Bonifacij in Tekla, Fiakrij, Peter, spozn.

31. Sreda (29. dan po mlaju): Rajmund Nonat, kardinal; Pavlin, Cezidij, Teodot, Rufin, Amij, Aristid, mučenci; Optat, Ajdan, Amat, škofje; Bonajunkta, spozn.

*

Cena življenja

Že po rojstvu nam dato življenje je dragoceno v očeh Boga. Toda neskončno dragocenejšje je, odkar ga je Jezus Kristus odkupil s svojo dragoceno krvjo in mu določil nadnaravni cilj. Nismo lastniki svojega življenja. Samo oskrbniki smo z odgovornostjo za svoje delo in svojo skrb za življenje. Zato ne smemo življenja z lahkomišelnostjo zapravljati, z grehom onečašče vati, z neredom razbiti, z lenobo živega pokopati, s samomorom od sebe metati. Življenje niso sanje, življenje ni igra, življenje ni veselica, ne; življenje je poslanstvo, življenje je dolžnost, življenje je naloga, življenje je odgovornost. Naši dnevi so kakor senca na zemlji. Večni Bog nam da vedno samo en dan, samo eno uro, samo en trenutek na razpolago, nikdar ne dveh dni in dveh ur in dveh trenutkov. To pa zaradi tega, da vsak dan in vsak trenutek izrabimo po volji njega, ki nam ga je dal. Popolni morajo biti naši dnevi pred Bogom, s polnimi snopi se hočemo vrniti k svojemu Očetu, ki nas je poslal in postavil na zemljo z dolžnostjo, da cenimo svoje življenje in izrabljamo po njegovi volji slednji dan, ki ga doživimo.

Prazniki in godovi

AVGUST

1. Ponedeljek (28. dan po mlaju): Vezi sv. Petra; Makabejski bratje z materjo; Bonus, Favst, Mavrus, Fides, Spes in Karitas, Evzebij, Ciril, Akvila, Peter, Domicijan, Rufus, Menander, Leoncij, Atus, Aleksander Feliks, Justin, mučenci; Verus, Eteivold, škofa; Nemezij, spoznavavec.

2. Torek (29. dan po mlaju): Porciunkula. — Alfonz Marija Liguori, šk. in c. uč.; Štefan, papež; Teodota, Evodij, Rutilij, muč.; Maksim, šk.

3. Sreda (1. dan po mlaju): Najdenje sv. Štefana; Hermel, muč.; Aspren, škof; Evfronij, Peter, šk.; Lidija, trgovka; Marana in Cira, spoz.

4. Četrtek (2. dan po mlaju): Dominik, sp.; Aristarh, Tertulian, Eleverij, Ija, Protazij, muč.; Agabij, Evfronij, šk.; Janez Marija Vianej, župnik; Perpetua, sp.

5. Petek (3. dan po mlaju): Marija Dev. Snežna. — Emigij, Evsignij, Kantidij, Kandidijan, Sobel, Afra, muč.; Mimij, Kasijan, Parid, šk.; Osvald, mašnik; Nona, vdova.

6. Sobota (4. dan po mlaju): Gospodovo spremljenje. — Ksist, pap.; Felicisimus, Agapit, Januarj, Magnus, Vincencij, Štefan, Just. Pastir, mučenci; Hormizda, pap.; Jakob, puščavnik.

7. Nedelja (5. dan po mlaju): 12. pobink. Evangelij: Usmiljeni Samarijan. — Kajetan Tienski, sp.; Donat, Peter, Julijan, Favst, Karpofor, Eksant, Kasij, Severin, Sekund, Lacinij, Domicij, Viktricij, mučenci; Albert, spozn.

8. Ponedeljek (6. dan po mlaju): Cirijak in tovariši; Marin, Eleverij, Leonid, Hormizda, muč.; Emilijan, Miron, škofa; Sever, spozn.

9. Torek (7. dan po mlaju): Roman, Sekundinijan, Marcellijan, Verijan, Firmus, Rustik, Numidik, Julijan, Marcijan, muč.; Domicijan.

10. Sreda (8. dan po mlaju): Lavrencij, diakon; Asterija, Basa, Pavla, Agatonika, muč.; Deusedit, sp.; Devica Marija Mercedes.

11. Četrtek (9. dan po mlaju): Suzana, Tiburcij, Aleksander, Rufin, muč.; Tavrini, Gavgerik, škofa; Ekvicij, opat; Digna, dev.

12. Petek (10. dan po mlaju): Klara, d.; Porkarij, Evplij, diakon; Hilarija, Kvirijak, Largijon, Krescencijan, Nimij, Julijan, Anicet, dvornik, Fotin, Felicisima, mučenci; Evzebij, Herkulan, škofa.

13. Sobota (11. dan po mlaju): Jan. Berhmans, spozn.; Hipolit, Kasijan, škof Kasijan, Maksim, mučenci; Vigbert, Centola in Helena, muč.; Radegunda, kraljica.

14. Nedelja (12. dan po mlaju): 13. pob. Evangelij: Jezus ozdravi gobavce. — Evzebij, Marcel, Kalist, Ursicij, Demetri, muč.; Atanzija, vdova.

15. Ponedeljek (13. dan po mlaju): Vnebovzetje Device Marije. — Tarzicij, deček; Alipij, mučenca; Arnulf, škof; Stanislav Kostka, spozn.

16. Torek (14. dan po mlaju): Joahim, oče Device Marije; Tit, Donat, zdravnik Diomed, stotnik Ambrozij, mučenci; Simplicijan, Eleverij, škofa; Arsacij, sp.; Rok, sp.; Serena, cesarica.

17. Sreda (15. dan po mlaju): Liberat, Hijacint, Mamant, Miron, Straton, Filip, Evtihijan, Pavel, Julijana, muč.; Atanzij, škof.

18. Četrtek (16. dan po mlaju): Helena, kraljica; Agapit, Janez, Krisp, Herma, Serapijon, Polien, Flor, Lavrij, Leon, Julijana mučenci; Firmin, šk.; Klara, devica.

19. Petek (17. dan po mlaju): Ludovik, šk.; Julija, Magnus, Andrej, Timotej, Tekla, Agapit, mučenci; Donat, maš.; Janez Ed. misijonar; Sebald, Marijan, Rufin, sp.

20. Sobota (18. dan po mlaju): Bernard, opat in c. uč.; Samuel, prerok; Lucij, Severus, Memnon, Leovigild, Kristofor, muč.; Porfirij, Maksim, Manecij, spoznavavci.

21. Nedelja (19. dan po mlaju): 14. pob. Evangelij: O božji previdnosti. — Ivana Fr. šantalska, sp.; Cirijaka, Privatus, Anastazij, Luksorij, Gizela, Kamerina, Bonozus, Maksimijan Paternus, Basa, Teogonij, Agapit, Fidelis, mučenci; Evprepij, Kvadratus, škofa; Bernard Ptolemej, opat.

22. Ponedeljek (20. dan po mlaju): Timotej, šk., Hipolit, Simforijan, Antonin, Atanzij, Antuza, Marcijal, Saturnin, Epi-

Z našega razgledišča

KAMNIK. Tukajšnje gasilno društvo je obhajalo v nedeljo 17. julija prav slovesno 50 letnico svojega obstoja. Zjutraj ob 8 je bila v župni cerkvi sv. maša, popoldne blagoslovitev prizidka pri gasilskem domu in motorne brizgalne. Udeležijo se je slovesnosti okoli 700 gasilcev od blizu in daleč. Res, močno se je razvila gasilska organizacija, vendar bo tudi v prihodnje veljala beseda: Ako Gospod ne varuje mesta, zastoj se trudi, kateri ga varujejo. Vsekakor bo treba ob takih prilikah opustiti vse, kar moti javno božjo službo in omejiti uživanje alkohola. Resen značaj gasilskega dela naj pripravi gasilska društva do tega, da iz svojih prireditev izključijo ponočne plese, ki podirajo ugled gasilskih društev pri resno mislečih. Ali bi ne bilo bolje, da se take slavnosti vrše s popolnoma določenim načrtom in končavajo o pravem času? Saj je drugih prilik za veseljačenje preveč.

RADOMLJE. Nad vse so se okrasile Radomlje za nedeljo 10. julija. Že prej prijazna vas je postala še vse bolj prikupljiva. Kako tudi ne, ko so bile pa vse hiše, hišice in vile na novo prebeljene, osnažene in popravljene; mlajev, kakor bi jih kdo nasejal, vse v venci, vse v zelenju, vse v cvetju in slavokih. Odkod to? Iz duš vrlih Radomljanov, ki so spoznali, razumeli in morda tudi občutili, da je duhovniški stan, čeprav skoro od vseh drugih zaničevan, vendar najlepši in najsvetejši. Zato so Radomljani po preteku pol stoletja spet z neverjetno požrtvovalnostjo, ljubeznijo in častjo sprejeli in spremili svojega brata, ko je prvič prihajal med nje kot duhovnik Najvišjega; prihajal, da z oblastjo, ki mu je zdaj dana, sam priključne na radomeljski oltar Kristusa, božjega Sina, da ga skupno s svojimi brati

Radomljani daruje nebeškemu Očetu v spravni dar ter sam svoje sovaščane, brate in sestre nasiti s Kruhom močnih, da bodo še v prihodnje kot levi močni v boju z dušnim sovražnikom. — Kako je bilo to nedeljo? Pred rojstno hišo g. novomašnika misijonarja Franceta Jereba so se že okoli pol desetih dopoldne začeli zbirati gostje. Nabralo se jih je nad 130. Poleg tega seveda še gledalcev ni manjkalo. Novomašnik se je že doma opravil v mašna oblačila. Ob desetih je prišla iz župnišča še asistenta in druga duhovščina: čg. dekan Matej Rihar, superior Pohar iz Grobelj, gospodje Primar, Doktorič, Govekar, Golmajer, p. Evstahij Berlec, en ljubljanski bogoslovec ter sedem bogoslovcev iz Misijonišča. Ko je novomašnik stopil na hišni prag, ga je v prisrčnih besedah pozdravila njegova sestra ter mu izročila novomašniško razpelo in pripela venec. Nato ga je z deklamacijo pozdravila družica ter mu izročila dar radomeljskih deklet. Gostje so se za tem uvrstili v dlog lep sprevod proti cerkvi. Med tem so bili seveda fotografi ves čas pri delu. V cerkvi je imel čg. dekan Matej Rihar krasen novomašniški govor, na kar je g. novomašnik daroval slovesno sveto mašo. Ves čas, pri prihodu in darovanju slovensko, med mašo pa latinsko je prav lepo in svojemu slovesu dostojno pel domač pevski zbor pod vodstvom g. Franca Plevela. Kako bi Radomljani radi vprav te dni povečali svojo cerkev (pa ne samo po ribniško, ampak prav za res), si lahko mislimo. Zato pa tudi lahko verjamemo, če pravijo, da jo hočejo zares na vsak način in temeljito razširiti, prenoviti, umetniško okrasiti in ne vem, kaj še vse. Radomljani so pokazali vprav zdaj, da so zmogni kaj takega, zlasti ker imajo tako skrbnega in modrega dušnega pastirja preč. g. Davida Doktoriča. — Kmalu po 12 je bila slovesnost končana. Vsi gostje, duhovščina, novomašnikovi starši,

bratje in sestre so se zbrali na novomašniškem domu. Tam je bil po pridnosti in darežljivosti Radomljanov ter okoličanov, fantov in deklet, gospodov in gospa, pripravljen obširen prostor za gostijo. Med obedom so se vrstili slavnostni govorniki: čg. dekan, dr. Ivo Potokar, čg. Doktorič in drugi. Ob 4 so bili spet vsi zbrani pri slovesnih litanijah in blagoslovu. Ob koncu se je g. novomašnik v lepem govoru zahvalil svojim sovaščanom za njihovo požrtvovalnost, naklonjenost ter zlasti za spoštovanje do duhovnika, ki so ga vprav s tem hoteli tudi na zunaj pokazati. Med tem govorom se je dobro čutilo, da so Radomljani poslušali novomašnika res kot svojega brata, a kot brata, ki ga je Bog sam izbral za sebe, za svojo službo.

ŠT. GOTARD. Ljudsko gibanje v prvem polletju tekočega leta je bilo še precej živahno. Rojenih je bilo 18, umrlo jih je 8 in poročenih so bili 4 pari doma, eden pa v Petrovčah. Ne le z rojstvi, ampak tudi s priseljenci se veča število duš. Tisti, ki so pred leti šli od doma iskat dela v tuje kraje, se polagoma vračajo domov, ker ni več zaslужka. Domačim ne delajo posebnega veselja, ker prihajajo domov le s praznim žepom. — Poletenski mesci so doba izletov in romanj. V nedeljo dne 3. julija je od tu šla večja skupina moških in ženskih na Menino planino k slovesni blagoslovitvi in otvoritvi planinskega doma. Pripovedovali so, da se je tam vse lepo izvršilo. Zunanaj na prostem je bila sv. maša in pridiga in blagoslovitev planinskega doma. Močen veter je slovesnost nekoliko motil, da se niso govorili tako lepo slišali. Izmed pozdravnih govorov so našim ljudem najbolj ugajale preproste in navdušene besede g. Nandeta Novaka, župana iz Nevelj. — Kot iz drugih slovenskih krajev, tudi od nas ljudje radi romajo na Brezje, toda ne posamezno, ampak v večjih skupinah z vozom

Janez Langerholz:

Iz njegovih zapiskov

POVEST. — Nadaljevanje.

VI.

Doma!

Iskali so me že. Prav za prav gosposka me je iskala radi zapuščinske razprave po pokojnem očetu. Domačim to iskanje ni bilo posebno po volji. Vsaj brat na domu bi bil rajši videl, če bi me ne bilo od nikoder. Nič mu ne zamerim. Ker me ni bilo doma, smo si postali med seboj popolnoma tuji. Po očetu in po materi bratje, v resnici pa...

Tudi tega nisem preveč zameril bratu, ker je pri zapuščinski obravnavi nekaj ugovarjal zoper moj nujni delež, ki bi ga po postavi moral dobiti po pokojnem očetu, češ da nisem nikoli nič delal doma. Sodnik mu je pojasnjeval, da bodo vsi ostali več dobili nego jaz, on pa največ, pa ni hotel o tem nič slišati. Samo to je trdil venomer, da jaz nisem doma nič delal.

Saj nič ne rečem: če bi bili doma siromaki in če bi bil brat malo bolj prijazen do mene, da bi mu ne bil pustil tistega deleža. Tako ga pa nisem hotel. Malo grdo se je držal, ko mi je moral dati plačilo za moje postopanje po svetu. Potem sva se pa ločila.

Največ sem se pomudil pri sestri Franci. Mnogo mi je povedala, kako je bila pri nas, odkar sem jaz šel po svetu. Vse skupaj me ni dosti zanimalo. Tako je, če postane človek svojemu domu tuj. Najrajši sem poslušal, kako so minevali zadnji dnevi moji materi, kako me je pričakovala, kako je težko umirala. Povedala mi je tudi žalostno zgodbo Robidove Micike. Oče jo je silil in prisilil, da je morala vzeti bogatega posestnika in žagarja Tonetovca. Šla je z njim pred oltar in kmalu nato tudi v grob. Tonetovec ni ravnal z njo tako, kakor je ona zaslužila. Bog pa je prav storil, da jo je rešil iz njegovih rok. Dosti sem imel...

Naj kdo reče, kar mi hoče, povedal bom pa le, da je malo manjkalo, da nisem tiste dni Tometovca kaznoval, kakor bi bil sirovina zaslužil. Franca mi je branila kolikor je mogla.

»Vsi bomo radi tebe trpeli na dobrem imenu«, mi je rekla. »Ti boš šel, nas bo pa sovražil. In še drugi nas bodo grdo gledali. Saj veš, da bo prišlo vse na dan.«

Pregovorila me je.

Mislím, da bi bil lahko ostal pri sestri. Njen mož me ni grdo gledal. No, kaj pa je hotel; saj sem mu delal. Otroci so pa tudi radi poslušali, ko sem razkladal svoje doživljaje.

»Stric, še, še!« so silili in prosili, dokler ni ona odločila: »Dosti za danes. Stric je truden. Pojdimo molit, potem pa spat.«

Ali kdor je imel enkrat v roki popolno palico, je ne bo rad vrgel iz rok. Nevidna sila ga še in še požene med svet. In če tudi je med svetom več grenkega kruha kakor ljubezni, nič zato. Saj ima tudi lastovka težavno pot čez morje, pa se vendar vsako leto nanjo poda.

Zahrepenel sem torej spet po svetu. Poslovil sem se na pokopališču od matere in očeta, obiskal sem tudi grob nesrečne Robidove Micike, vsem trem sem voščil zlata, srečna nebesa, pa sem jo odjadral v daljni tuji svet.

»Bosna!« mi je zašumelo v glavi.

Stopal sem skozi vinorodno Dolenjsko. Čriček je vabil v trgatve. Mene ni premotil. Nisem iz vrste tistih mož, ki imajo radi delo z vinom. Rajše ga gledam že narejenega pred seboj.

Prehodel sem lep kos Hrvatske, do Broda. Tam sva se srečala s staro znanko iz mojega domačega kraja. Sava ji je ime.

Sava! Skoro bi te ne spoznal. Kako si lepa v moji domovini! Srebrnočista in smaragdno zelena. Kdor te vidi, te občuduje. Čim dalje greš po svetu, tem manj si podobna tisti, ki je bila porojena v podnožju našega Triglava

ali avtobusom. Dobe se tudi ljudje, ki gredo tja in nazaj peš, a teh je vedno manj. V nedeljo 10. julija, ko je bil na Brezjah tabor zveze bojnikov, je bila tam prva skupina letošnjih romarjev, nad 30 oseb. Nekateri se pripravljajo za romanje za 4. septembra, ko bo 25 letnica kronanja.

VIR. V nedeljo 24. julija je obhajalo naše gasilno društvo 10 letnico svojega obstoja. Obenem je bila blagoslovljena nova motorna brizgalna. Omembe je vredno to, da so se gasilci celokupno udeležili sv. maše za umrle člane v župni cerkvi v Dobu, popolne pa litanij. To lepo dejanje našega društva naj bo za zgled drugim gasilnim društvom, ki na take reči navadno pozabljajo. Vrlemo gasilnemu društvu, ki slovi po vsej bližnji in daljni okolici, želimo za jubilej lepih uspehov tudi za bodočnost.

SV. TROJICA PRI MORAVČAH. Svetniški škof A. M. Slomšek je zapisal na čelo svoje vuzeniške kronike še kot nadžupnik in dekan v Vuzenici tele pomenljive besede: »Čeravno je zemlja le tuja dežela za nas, je vendar naša mati — vsakemu zemljskemu sinu ljuba in draga, posebno pa tisti prostorček, na katerem ga redi. Neki notranji čut je vsakemu prirojen — tudi najbolj podlemu človeku — da preiskuje, kako je bilo v prejšnjih časih v naših krajih, kdo je tukaj deloval, kdo je spomenike preteklih časov postavil, kako se je ljudem v davnih časih tukaj godilo. Ta radovednost je splošna, ravno tako splošna tudi zanikrnost, da bi kdo dogodke potomcem v pouk ohranil. Koristen je torej odlok ljubljanske sinode, da mora imeti vsaka župnija svojo spominsko knjigo ali kroniko.« — Temu opominu sledeč, naj objavim tu nekatere črtice iz preteklosti duhovnije Sv. Trojice. Vrh, kjer je bila pozidana cerkev Svete Trojice, je zdaj Sv. Vrh, prej pa se je imenoval Pusti vrh. Blizu odtod na jugovzhodni strani zagledaš ne preveč strm, a za obrambo kaj pripraven breg, na ka-

terem je stal pred kakimi 500 leti še grad. Ostanke velikega zidovja pričajo o tem srednjeveškem gradu. Zdaj je v razvalinah. Samo en okrogel grajski stolp je še deloma ohranjen. Tudi okrogli zid še stoji nad Reberjo, odkoder imaš lep razgled na Posavje. Tam je bil stranski izhod. Po stopnicah se je šlo v Dolino. Tam doli so pasli živino in konje ter imeli stajo zanje. Hišno ime Majer še to pove. O ko bi mogle te razvaline govoriti, bi pač vedele povedati mnogo o usodi gradu, o življenju, delovanju in nehanju teh grajskih prebivalcev. Če pa one molče, pa sijajne pravljice in pripovedke nekoliko osvetljujejo temno davnino tega gradu. Tukajšnje ljudstvo ga zdaj imenuje Tovorov grad. Prej pa se je imenoval Koprivnik, Valvazor trdi, da zaradi pekočih kopriv, ki so menda še ob njegovem času preraščale grajske razvaline, ki so bile že tedaj 200 do 300 let stare. Ko so grad opustili, so nekaj gilit (gilte so bile gosposčine s podložniki) prenesli na Krumperk. Če bi bil tu samo tabor, bi ne imel takoj sprva svojih gilit. Predzidje tega opuščene gradu se še danes pravi Tabor. Tudi še kažejo nekoliko nižje v Loki grajski ribnik. V tej kotlini, kjer ponikne studenec, tekoč izpod sela Konfina, v zemljo, je bilo kaj lahko zaustaviti vodo v ta namen. Zdaj je to manjši travnik, koder njegov posestnik Martinovec nakosi letno več voz sena. — Zakaj je začel razpadati ta stari grad? Vzrok je ta, ker se je začela gospoda ogibati gradov in si iskati stanovanja drugje. Isto težnje, zapustiti visoke, težko dostopne kraje in si postaviti udobnejše gradiče nižje v dolini, opazujemo že v 13. in 14. stoletju tudi drugod, za primer vzemimo Kamnik. Ker je bil namreč Stari grad na visoki skali precej oddaljen od ceste, so si Andeški grofi sezidali udobnejši dom v svojem trgu, na malem gričku poleg Bistrice, Mali grad, ki se je imenoval tedaj tudi Spodnji grad. — Stari grad Koprivnik

je bil tedaj prednik novemu gradu v ravnini, imenovanemu Krumperk. Ta je bil sezidan v 14. stoletju in sicer pod tem grščem. Oblast nad tem gradom in gotovo tudi nad podložniki v okolici so imeli v 13. in 14. stoletju plemiči Rabensbergi. Od njih so ga podedovali drugi neznani gospodje. V 15. stoletju so gospodovali tudi nad tem gradom mogočini Celjani, ki so šteli med svojo posest tudi še mnogo drugih gradov po Kranjskem. S smrtjo Ulrika II. (1456) kot zadnjega celjskega grofa, je grad Koprivnik najbrž prešel v last takrat vladajočih Habsburžanov, ki so ga pa dali v najem ali pa prodali drugim. Ob Valvazorjevem času so svet, kjer je stal grad, podedovale nune klarisinje v Mekinjah in so ga obdržale menda do razpusta njihove redovne hiše (1782). Pozneje je prišel svet razdejanega gradu v posest kmeta iz Konfina, ki se je po njem tudi imenoval Tovorov grad. V novjšem času pa ga je kupil profesor Rožič. —

VINJE. Naša skromna vas je kar oživila na binkoštno nedeljo. Postavljeni mlajši in slovesno zvonjenje je izražalo redko veselje, ko je rojak iz naše srede iz Matetove družine, g. Tone Vode, salezijanec, zapel prvo sv. mašo v župni cerkvi pri sv. Heleni. G. ravnatelj iz Rakovnika mu je pridigoval. Novomašnik je drugi da popravi sveto daritev tudi v domači cerkvi v Vinjah. Gospod izvršuje zdaj duhovniška opravila na štajerskem v domu sv. Jožefa v Kapeli, kjer ima salezijanska družba svojo bolnico ali dom za bolehe sobrate. — Drugo nedeljo po sv. Jakobu (9. avg.) gredo iz vasi Vinje, Doline, Hriba, Sv. Vrha, Žej in še nekateri iz drugih vasi na Sv. Goro na božjo pot. Zbero se že v soboto popoldne, da gredo skozi Češnjice mimo Drtije ob vodi in pridejo po jarkih na Goro. Tam župnik odpoje litanije Matere božje, romarji pa opravijo sv. spoved in prejmejo zjutraj sv. obhajilc.

in Mangarta. Zamazana si, motno je tvoje obličje, sama sebe se sramuješ. Nič več nisi poskočna in živahna, nič več ne žuboriš in ne skakljaš; tožno, sama vase pogreznjena si, kakor bi premišljevala svoje zlate urice iz podnožja naših gora.

Sava! Ti in jaz — ali si nisva podobna? Pa premišluj sama, če hočeš, meni se mudi naprej...

V Bosni sem iskal dela v gozdih. Dela je bilo dosti, zaslužek ne ravnó napačen, z delavci sem se še dosti dobro sporazumel. Turki me niso po strani gledali; bil sem torej ka dosti zadovoljen.

Najmanj mi je bila všeč nedelja v bosanskih gozdovih. Moje uho je pogrešalo zvonjenja. Saj veste, da sta si Slovenec in lepo zvonjenje dva ne ločljiva tovariša. Večkrat sem že mislil, da bodo drugi narodi v nebesih peli in prepevali, tudi naše žene in dekleta bodo med njimi; mi, slovenski fantje, bomo pa pritrkavali na nebeške zvonove, da bo kar srca privzdigovalo. Ali bi ne bilo lepo?

Zvonjenja pa v bosanskih šumah nisem slišal. In zato nedelje ondi niso bile nedelje.

K sv. maši tam nismo dosti hodili. Do cerkve je bilo včasih predaleč, največkrat so pa nam še naši gospodarji kar naravnost branili, češ da

moramo paziti na gozdne tatove. Tako smo pomagali gospodarjem čuvati in množiti njihovo premoženje, sami pa pri tem opravilu nismo obogateli.

Dolg čas smo si preganjali na vse mogoče načine. Molili nismo ravno preveč. Ne vem in ne razumem, kako smo mi možaki ustvarjeni, da se drug pred drugim sramujemo moliti. Pravijo, da smo korenjaki, da smo junaki, a v tem pogledu smo naravnost bojazljivci.

Naši gospodarji so nas pač tako učili. Nekoč sem omenil gospodarju, da bi včasih vendarle rad šel med ljudi in v cerkev, kakor se krščanskemu človeku spodobi.

Pa mi je na kratko dopovedal: »Nisem te zato najel, da bi molil in hodil v cerkev, ampak da mi boš delal. Če si mislil moliti, bi bil šel pa v samostan!«

Tako torej.

Samo tam naj molijo. Samo tam naj žive po človeško. Mi, uboge pare, pa naj delamo in garamo kakor črna živina. Dokler moreš delati, delaj, ko bo obnemogel, ti bomo pa dali knjižico in boš lahko šel naprej, kamor ti bo pot kazala. Vašo moč smo najeli, ne vaših duš.

»Čim bolj boš hodil med ljudi, tem več boš napravil«, me je učil drug

gospodar. »Delaj in varčuj; to pa najlažje delaš tu v samoti.«

Precej sem delal in varčeval — za druge. Delavci so prihajali in odhajali in mnogo je bilo med njimi takih, ki niso znali ločiti med mojim in tvojim. Ko so odhajali, so radi olajšali še druge. Potem pa hodi za njimi in povprašuj, kdo ti je denar odnesel, ko je pa denar denarju podoben. In tudi ne veš, kam je koga zaneslo...

Puščal sem svoj zaslužek tudi pri gospodarju, pri katerem sem služil. Le kar sem nujno rabil, toliko mi je dal. Jaz, siromak, sem mislil, da mož nalaga zame moj denar v hranilnico. Računal sem, koliko bom prihranil za starost, računal sem obresti, delal si načrte — pa je šlo vse po vodi. Gospodar je prišel na boben, zginil je in moj denar je šel z njim. Zglasil sem se za svoje pravice pri sodnji. Pa so mi povedali, da mi je gospodar sproti splačeval. Še zaprt bi bil kmalu, ker sem po mnenju sodišča hotel prijavit lažnivo napoved.

Da, da! Tako se godi nam, ki imamo vse ljudi za poštene. Pa sem spoznal bridkost tiste resnice, ki sem jo slišal še doma iz materinih ust: »Miha, poslušaj me! Kdor ni zvest Bogu, tudi ljudem ni zvest.«

(Se nadaljuje.)

Leon XIII. in razredni boj

Le-to je v vprašanju, o katerem govorimo, glavna napaka predstavljati si v mislih, da je en razred sam po sebi sovražen drugemu, kakor da je narava odredila bogatine in proletarce, da se z vztrajno vojno med seboj bore. To je povsem protivno pameti in neresnično, da je nasprotno najgotovejša resnica, da tako, kakor se v telesu strinjajo različni udi med seboj, odkoder izvira ona umerjenost v zunanosti, ki ji po pravici pravimo simetrija (sorazmernost), enako zahteva narava tudi v državi, da se ona dva razreda med seboj složno strinjata ter se sebi primerno ohranjata v ravnotežju. Vsekakor drug drugega potrebuje; ne more nastati (tvarni) predmet brez dela, kakor ne delo brez (tvarnega) predmeta. Soglasje povzroča lepoto in red v stvarih; nasprotno mora iz vednega boja z divjo strahoto nastati zmešnjava. Za poravnavo tega prepira in za odpravo njegovih korenin samih, je čudovita moč krščanskih načel in tudi mnogovrstna.

Razredni boj je nevzdržen z idejnega in gospodarskega stališča. Te dve glavni točki želi poudariti veliki delavski papež. — Razredni boj ima svoj vir le v materialističnem naziranju in je le iz tega vidika mogoč. Idejna in miselna podlaga je pa materialistična tako kapitalizma kakor marksizma. V tem se loči krščanski socializem od marksizma in zato ne more priti nikdar do sporazuma med obema.

Kapitalizem je dejansko postavil gospodarsko življenje na razredno podlago. Neizogibna posledica tega je, da so tudi duhovnih dobrin, v kolikor so pač z materialnimi v kaki zvezi, postali vsaj v pretežni meri deležni samo imovitejši sloji. Bistveni znak kapitalizma je ta, da ne priznava nobenih npravnih, višjih ciljev človeka. Pridobivanje se vrši radi pridobivanja samega. To pa nujno vede do neomejenega kopičenja teh dobrin in prav tako se uživanje vrši zgolj radi uživanja samega. To pa jemlje človeku, njegovemu življenju in delu vsako pravno smotrenost. Ljudje so mu zgolj orodje, ki delajo; blago, ki se ceni v toliko, v kolikor je potrebno za pridobivanje časnih dobrin.

Po svetu

Sovraštvo... V Južni Afriki so ustanovili posebno društvo, ki se imenuje »Svet belih«. Kaj je njegov namen? Znano je, da so v Južni Afriki naseljeni luteranski Buri in drugi priseljeni Evropci. Izriniti hočejo črnice iz dežele in preprečiti vsako zvezo črncev z Evropci, ki bi slonelo na prijateljstvu. To društvo je, kakor se zdi, našlo podporo v burskem narodnem tisku. Po njihovem mnenju bi črnci ne smeli nositi boljše obleke, smeli bi biti le v cunje zaviti in opravljal naj bi le taka dela, ki so za Evropeca poniževalna in nečastna. Tudi v državnem zboru se je že sprožila ta zadeva, vendar zaenkrat še brez uspeha. Vendar pa je obžalovanja vredno, da se tako vedno znova zbuja sovraštvo med črnimi in belimi, kar se bo slej ko prej kruto maščevalo nad belimi.

Glas o evropski omiki. Neki malajski knez (radža), ki je bil gost odličnega Evropeca, se je po neki kino

Prav isto vidimo tudi pri marksizmu, ki istotako ne priznava nobenih npravnih, višjih ciljev človeka. Tudi zanj se vrši pridobivanje radi pridobivanja samega in uživanja radi uživanja samega. Povsem naravno je, da pri takem materialističnem naziranju življenja mora nastati nujna in neizogibna borba med onimi, ki imajo in uživajo materialne dobrine, in drugimi, ki morajo pač gledati, da bi prišli do njih po razrednem boju, ki ne pozna nobene morale.

Če si ta sistem mislimo do konca in če bi se dejanski razvoj po tej doslednosti vseskozi ravnal — kar se v resnici ne dogaja — potem bi današnja družba bila vseskozi ostro ločena v samo dva razreda, med katerima bi bila vsaka poravnava sploh nemogoča, ampak neizprosni boj do popolnega uničenja ene ali druge skupine, kar nima niti v živalskem kraljestvu primere.

Najlepše se kaže ta nevzdržnost že v tem, da kljub temu, da tako kapitalizem, ki praktično pozna le razredni interes, kakor tudi marksizem, ki ga vedno poudarja, vendar v resničnem življenju sodita drugače. Isto potrjuje tudi praksa, ki se je kljub razredni teoriji in naravnost v nasprotju z njo uveljavila, da delavstvo po svoji strokovni organizaciji stopa z delodajalci v delavne dogovore.

Pravilno pojmovani razredni boj ne sme torej iti samo za tem, da osvobodi delavski razred, ampak da osvobodi človeka v proletarcu in kapitalistu, da osvobodi vsakega in vse od spon, v katere je ene in druge ukoval duh materializma. Izkoreniniti se bo dal ta duh le, če se vzporedno z borbo pri izmeni kapitalističnega produkcijskega sistema in naprav iz notraj na ven iztrebi duh dobičkarstva in nesocialnega pohlepa. Razredni boj bo na ta način postal npraven (moralen), ki ne bo več vseboval le korist posameznega in posamezne skupine, ampak bo po medsebojnem združevanju vodil delavca do umevanja človeških koristi kot koristi npravnega bitja, postal bo boj za koristi ljudi, ki pod krivico enako trpijo. Tak boj bo tudi s krščanskega stališča pravičen, ker bo res boj za pravico.

x.

predstavi takole izrazil: »Koliko moralcev, tatov, izdajavcev, roparjev, koliko npravno pokvarjenih, koliko nezvestih žena in nesramnih deklet je vendar najti na tem žalostnem Zapedu. Vse to, kar se vidi v kinu in gledališčih, vendar tako popolnoma odgovarja resničnemu vsakdanjemu življenju. In pri tem smo mi na Vzhodu tako dolgo mislili, da je evropska omika nekaj višjega.« Gostitelj Evropec je seveda skušal svojemu gostu dopovedati, da ti filmi in gledališke predstave ne predstavljajo resničnega življenja. Tedaj je radža vzkliknil z očitajočim naglasom: »Potem je toliko slabše! Če torej uprizaritve ne odgovarjajo dejstvom, zakaj tedaj ne kaznujete onih, ki na tak način stavijo vašo omiko v slabo luč. Mnoge vlade, se mi zdi, se nič ne brigajo za dober glas Evrope. Ali so slepe ali pa nezmožne, da bi prepovedale, da se ne bi na ta način prikazovalo njih barbarstvo.« Resnične so besede tega Indijca in nam dajo misliti — nam, vase zaljubljenim Evropecem.

Ljudsko gibanje

v kamniški dekaniji leta 1931

Zupnija	1	2	3	4	5	6	7	8
Dob	71	0	6	14	32	3	3	4
Domžale	57	1	2	18	30	2	5	3
Gozd	26	0	4	7	9	1	1	0
Homec	32	0	0	8	12	4	0	1
Ihan	18	0	1	7	17	2	1	0
Kamnik	93	2	8	32	52	14	5	5
Komenda	71	0	5	14	48	5	10	6
Mekinje	34	0	1	2	14	3	3	1
Mengeš	92	0	5	25	77	6	13	1
Motnik	14	0	1	1	3	0	0	0
Nevlje	20	0	1	6	11	2	0	1
Rova	10	0	1	1	4	1	1	1
Sela	33	0	2	2	15	0	3	0
Stranje	45	1	2	13	9	0	0	0
Šmartin	36	1	2	10	14	1	2	0
Špitalič	22	1	2	5	13	1	0	0
Tunice	17	1	0	4	4	0	0	0
Vodice	69	0	5	14	34	2	3	0
Vranja peč	11	0	0	2	5	0	1	0
Zg. Tuhinj	23	0	2	7	16	1	2	0

Posamezni razdelki pomenijo: 1. skupno število rojstev; 2. mrtvorojenih; 3. nezakonskih; 4. poročenih; 5. skupno število umrlih; 6. neprevidenih; 7. za jetiko umrlih; 8. za kapjo umrlih.

Te številke so sicer mrtve, pa nam vendar mnogo povedo. Poglejmo! Če primerjamo lanski zaktjuček v ljudskem gibanju z letošnjim, vidimo, da je število povsod padlo, in sicer pri rojstvih za 74, pri nezakonsko rojenih za 2, pri porokah za 14, pri umrlih za 15, pri umrlih za jetiko za 2. Naraslo je edino število neprevideno umrlih in sicer za 21. Število rojstev presega v letu 1931 število umrlih za 375, potem takem je po naravnem potu naraslo število prebivalstva za 47 odstotkov, kar je pač v splošnem znak krščanskega pojmovanja zakonskega in družinskega življenja, posebno še med kmetijskim ljuastvom. Število zakonov je padlo, znamenje gospodarskih zadreg. Prevladujejo pa še vedno poroke iz delavskih krogov. Značilno pa tudi usodepolno za mnoge je dejstvo, da stopajo primeroma zelo mladi pari v zakon. Veliko truda in skrbi bo treba na polju ljudskega zdravja, preden se bo omejila morilka mladih življenj zlasti med delavstvom, namreč jetika. Resen opomin pa daje nam vsem rastoče število tistih, ki umirajo nenadoma, neprevidoma: Cujte, ker ne veste ne dneva ne ure, kdaj pride Gospod!

Nesreča kitajskega naroda. Kitajska prestaja danes gotovo eno največjih preskušenj v zgodovini. Težko si je napraviti pojem o velikem trpljenju, ki je zadelo ta narod. Cele pokrajine so v rokah rdeče armade in roparjev, ki počenjajo nepopisna zla. V zadnjih dveh letih, poročajo, je bilo v pokrajini Hupeh umorjenih 164 tisoč ljudi, en milijon prebivalcev pa je pogrešanih. 50 milijonov prebivalcev je spravila povodenj ob vse. V treh pokrajinah razsaja kuga. Cele vasi so uničene. In v tem težkem trpljenju je kitajskemu narodu zraslo novo trpljenje, ko se mora boriti proti Japoncem. Agitatorji pa hujskajo ljudstvo po načrtu. Na rokavih nosijo črne trakove v znak žalosti in ponižanja Kitajske. Kljub vsem izgubam se je kitajski narod v zadnjem letu pomnožil za 12 milijonov. Sredi

ttega gorja pa stoji katoliška Cerkev vedno pripravljena nuditi bednim pomoč in tolažbo. Zdaleka preko številčnega razmerja so katoličani zastopani v raznih odborih, ki so sestavljeni za razne potrebe sedanjega časa. Kdo ve, če Bog ne preskuša kitajskega naroda tako zelo, da bo čim prej dozorel za božje kraljestvo.

Protiverski muzej v Moskvi. Iz bivšega moskovskega samostana »Trpljenje Kristusovo« so napravili boljše-viki protiverski muzej. Poleg znanih propagandnih letakov proti veri je namenoma vse križem razstavljena množica verskih znamenj, del cerkvenega podobarstva in nabožnih predmetov; brez reda zato, da bi pokazali, da so vse vere brez razlike na isti stopnji in da niso nič drugega kot razni načini ljudskega praznoverja. Tu stojita kot odstavljena boga Zeus iz Otrikoli in Buda eden zraven drugega. Tam vidiš versko rezbarstvo iz Sumatre (čoln z dušami umrlih na poti v onostranstvo) poleg nekaj čarodejnih lutk, s katerimi skuša priklicati kavkaški kmet dež ob času suše. V sredi je naslikana podoba popa iz voska z dolgo brado, okoli leže verske predmeti in stvari, ki spominjajo na vlado pravoslavne cerkve, n. pr. na neki mizi kup mučilnega orodja. Kot posebnost so v stekleni omari izpostavili ostanke sv. Serafina, ki so bili prej v samostanu v Sarovu, kamor so se mu neštevilni romarji hodili priporočati in ga častiti. Kot »novi bogovi« so razstavljeni kipi osvoboditeljev od verske in cerkvene sužnosti, kot kip Demokrita, Giordana Bruna, Lenina, Stalina, Kalinina, Marxa itd. Muzej navadno obiskujejo ljudje v skupinah. Čuvaj razlaga razstavljene predmete in skuša poslušavcem brezverski namen kolikor mogoče podčrtati. Včasih stopijo v muzej nenavadni obiskovalci. Ravnatelj Letunov pripoveduje, da obišče neka stara žena vsak mesec muzej in sicer ostanke sv. Serafina. Prepričana je, da je bila na njegovo priprošnje ozdravljena od težke bolezni. V zahvalo je šla prej vsak mesec v Sarovomat na njegov grob; odkar so pa ostanki v brezverskem muzeju, pride v muzej vsak mesec in položi pri vsakem obisku v kot ob stekleno omaro šopek cvetja. Resnično ganljiv dokaz globoke vernosti in nezlomljive zvestobe.

Tovarna lepote. V Parizu živi diktator lepote »Mojster Antoine«. Nesporno zavzema v lepotni industriji prvo mesto Pariz. Čudna je zgodovina tega moža. Prvotno je mislil postati kipar, a poiskal si je dobičkanosnejšega posla kot ženski frizer. Zanimivo, da je ta stvaritelj francoske elegancije in lepote tujec, Poljak. Pred 20 leti je dospel ta očarujoče

elegantni mladi mož iz Galicije v Pariz. Dobro je izkoristil dane prilike in danes je njegov salon med prvimi. Med svoje obiskovalke šteje žene iz visokega plemstva. Tu se določa za ves svet, kakšna naj bo noša las, tu se sklene, katera barva je primerna za popoldne, katera za sport, za večerne prireditve, kako se pobarvajo obrvi zdaj, kako ob drugi priliki itd. Pa z lasmi, ki rasejo na človeku, se ne da posebno zaslužiti. Prišle so mu na misel lasulje. Zakaj jih ne bi spet nosili? In uvedel je spet lasulje v vseh mogočih barvah od rumene do modre — primerne raznim toaletam, različnemu dnevnemu času in raznim družabnim prireditvam. Pa njegova

OTROŠKI KOTIČEK

PIŠE STRIČEK MATIČEK

Indija Koromandija

Slovenska misijonarka v Indiji piše stričku Matičku:

Mislim, da se Vaši nečaki in nečakinje zanimajo tudi za Indijo, ki jo gotovo že dolgo poznajo iz raznih pripovedk pod imenom »Indija Koromandija«. Zato sem Vam poslala za nečake nekaj zanimivosti iz naše šole. Upam, dragi striček, da boste sporečili svojim malim misijonarjem moje poždrave in naslednje dogodivščine.

Nekega dne v deževni dobi, ki je čas bolezni, je prišla na naša vrata trkat revna žena, oblečena v rdečkast sari (vrhnja obleka Indij, ki jim pokriva tudi glavo). Hotela je zdravil za svojega bolnega otroka. Rekle smo ji, da bi ga morala prinesiti s seboj, da vidimo, kaj mu je, sicer ji ne moremo dati zdravila, posebno ker je otrok star še le šest mesecev. Ker pa žena le ni odnehala in je kar naprej prosila s tisto živo vero, ki jo imajo tu ljudje v naša zdravila, smo ji dale stekleničico neke sladke vode, ki ne more ne škodovati ne koristiti. Pri odhodu smo ženi naročile, naj prinese drugi dan otroka pokazat. Ob določenem času je žena res prišla. Otroka je prinesla v košari na glavi. Dete je bilo zelo zdelano. Život so pokrivalo rane, oči je imelo zaprte. Srce je komaj še utripalo. Roke in noge so bile čudno modrikaste. Zdelo se nam je, da za to ubogo dete ni drugega zdravila kakor krstna voda. Zato smo kar na mestu, vpričo poganske matere krstili otroka. Poganka seveda ni razumela, kaj pomeni skrivnostno obilvanje z vodo. Nato smo otroku očistile rane in jih namazale z oljem. Materi pa smo naročile, naj gre pred kip Matere božje v lurški votlini in prosí našo Gospo pomoči za otroka.

Dež je neusmiljeno lil. To pa žene ni motilo. Šla je pred lurško votlino, vzela otroka iz košare, ga položila na mokra tla ter se začela po svoji šega klanjati pred nebeško Gospo. Pokleknila je, dvigala roke, poljubljala tla in glasno molila.

Naslednjega dne je žena spet prišla. A to pot bolj vesela. Lica so ji kar žarela v nenavadnem veselju. Prosila je še zdravila. Pa ne takega za piti, tudi onega za rane

podjetnost se ne omejuje samo na frizersko umetnost. Njegov lepotni salon je splošen. Obiskovan je tako, da morajo posamezni čakati ure in ure, da pridejo na vrsto. Med tem, ko se lasje na razne načine kodrajo, opravi gospodična svoj posel z nohti, slikar podeli obrvim plemenit polet, čarodejni umetnik odstrani z obraza vse gube in vdihne na upadla lica cvetočo svežost, spet drugi, podoben vseučiliškemu profesorju z naočniki, podeli breizraznemu pogledu pomemben blesk. Med tem pa piskajo lepoto podeljujoči stroji, nameščenke v belih krilih letajo sem in tja, segajo po čopičih, barvah, orodjih, iščejo sveta pri mojstru, ki hrani vse skrivnosti.

ne. Hotela je imeti one vode, s katero smo prejšnji dan obllile njenega otroka, ki ga je tako hitro pozdravilo. Sveti krst je namreč otroka pozdravil.

Zvohal je...

Znano je, da imajo nekateri ljudje posebno razvit vonj. Čudovite in komaj verjetne dogodbe beremo o tem v raznih listih. Vendar ni vse to brez stvarne podlage. Dokazano je namreč, da imajo nekateri rodovi ta čut izredno dobro razvit. Da pa tudi mi beli nimamo vsi enako ostrega vonja, se zavedamo vsi. Poslušajmo torej, kaj nam piše o tem slovenska misijonarka m. Miriam Zalaznik iz Indije:

Med našimi abecedarji se po brihtnosti pred vsemi odlikuje mali Buda, ki ima, kakor bomo spoznali v naslednjem, tudi izredno dober nos.

Otroci iz našega zavoda so se spravljali domov. Že so bili vsi pripravljeni na pot, le mali Umo je ves objokan še vedno iskal svoj »topi«, to je klobuk s širokimi krajci, kakršne nosijo v vročih krajih. »Kje je Umov topi? Kdo ga je vzel? Ali ga je morda kdo kje videl?« je sestra vprašala resno. Vsi so enoglasno zatrjevali, da ne

ELEKTRO

instalacije za razsvetljavo in pogon izvršuje solidno in poceni

FRANC PETERLIN

koncesionirani elektrotehnik

Preserje, p. Radomlje

vedo, kjer je Umov topi in da ga niso nikjer videli. Buda pa se je še bolj zavzel za ubogega Uma. Najprej je vprašal objokanega dečka, če je njegov topi zaznamovan. »Kajpada, moje ime je zapisano znotraj«, mu je odvrnil Umo. »Toda to meni nič ne koristi, ker ne znam čitati«, se je opravičil Umo. Buda pokima, se popraska za ušesi in odkrito prizna: »Saj tudi jaz ne znam čitati.« V trenutku pa se Buda nekaj spomni in hitro vpraša dečka: »Umo, kakšno mazilo pa rabiš za lase?« Indijec, ki hoče veljati za olikanega človeka, si namreč maže lase z raznimi mazili, da se svetijo in lepo dišijo. Umo ni znal prebrisanemu Budu takoj odgovoriti. Toda Buda odgovora niti rabil ni. Prijel je uma za glavo, ga pritisnil k sebi in vtaknil svoj nos v Umov lase, ter nekajkrat počteno potegnil. »Aha«, je zamrmral in takoj začel vohati topi za topijem, ki so v dolgih vrstah viseli na steni. »Sestra, nobeden teh topijev ni Umov«, je rekel, ko je prevohal vso vrsto topijev. Že pa se mu je zabliskala nova misel v glavi. »Morda je pa Umov topi po pomoti zašel v sosedno sobo; grem gledat.« In že je na isti način preiskoval in prevohal vse topije v sosedni sobi. In glej, komaj je preteklo nekaj minut, že je Buda ves vesel prihitel iz sobe, vihteč v roki Umov topi. Pri tem pa je vpil na ves glas: »Ta je, ta je, sestra! Glejte ga! Ali ni to tvoj topi, Umo?«

Umo je takoj ves srečen spoznal svojo lastnino, ki jo je zval prebrisan Buda.

UGANKARJI

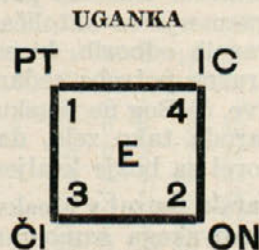
Vidi se, da so počtнице, da otroci niso pri knjigah, pač pa morajo pomagati na polju, na travnikih, na pašnikih pasti in zato ni toliko priložnosti, da bi reševali uganke in pisali stričku. Pa kljub temu je dobil striček še precej pisemčkov. Odgovoril bo vsem v prihodnji številki. — Nečaki

in nečakinje so poslali stričku tudi 22 rešitev zadnje uganke, ki se glasi: **Še zame moli!**

Rešili so tile: Lebar Stanka, Krašče; Anton Grilj, Češnjice; Zupančič Katja, Podbevšek Pavla, Zupančič Lojzka, Anica Janežič, vse iz Moravč; Anica in Viktor Rode, Kamnik; Peterček Naglič, Šmarca; Valentin Burja, Nožice; Karlica Simčič, Zlato polje; Vavpetič Franc, Tunjice; Joško Majcen, Ihan; Rihtar Felicija, Dob; Savinšek Marijan, Kamnik; Joško in Mimi Šarc, Vrba; Štefka Škrjanc, Duplica; Remič Jože, Križ; Bogomil Pavlič, Jelica in Milan Pavlič, Buč; Vinko in Maksel Lovrinc, Križate; Minka Benkovič, Kamnik. — Izžrebani so bili: Jože Remič iz Križa, Podbevšek Pavla iz Moravč in Vavpetič Francek iz Tunjic.

Striček je dolžan nagrade še nekaterim od prejšnjih mesecev. Vsi jih bodo dobili še ta mesec.

Trije izžrebani rešilci bodo dobili lepo nagrado. Kakšna bo, striček še ne pove. Bodo že videli.

Zunaj poletje,

v trgovini Senica v Domžalah
pa novo blago.

Pri nakupu blaga za obleke

se Vam izplača vožnja v Ljubljano,

ako pri tvrdki R. Miklauc nakupite blaga za Vas in za Vašo družino, kjer imate veliko izbiro modnih kamgarnov in sukna za moške, finega svilenega, volnenega in perilnega blaga za ženske obleke in plašče ter blaga za osebno in posteljno perilo po priznanih nizkih cenah.

R. MIKLAUC
»PRI ŠKOFU«
LJUBLJANA
Lingarjeva ulica 3
Pred škofijo

Tvrdka obstoja že preko 60 let.

Hranilnica in posojilnica v Kamniku

reg. zadruga z neom. zavezo — v lastni hiši **Šutna 22** (blizu postaje)

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najugodneje.

Vloge, vložene v gotovini po 1. juliju 1932, **izplačuje** na zahtevo **vsak čas in v polnem znesku.**